

Bruksela, dnia 18.2.2021 r.
COM(2021) 66 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Przegląd polityki handlowej – otwarta, zrównoważona i asertywna polityka handlowa

Przegląd polityki handlowej – otwarta, zrównoważona i asertywna polityka handlowa

1. EUROPEJSKA POLITYKA HANDLOWA W OKRESIE TRANSFORMACJI GOSPODARCZEJ I NIESTABILNOŚCI GEOPOLITYCZNEJ: PRZYGOTOWANIA DO ŚWIATA W 2030 R.

Handel jest jednym z najpotężniejszych narzędzi UE. Stanowi centralny element dobrobytu gospodarczego i konkurencyjności Europy, wspierając dynamiczny rynek wewnętrzny i asertywne działania zewnętrzne. W wyniku otwartości naszego systemu handlowego UE jest największym na świecie podmiotem handlującym towarami i usługami rolnymi i przemysłowymi oraz zajmuje pierwsze miejsce pod względem zarówno przychodzących, jak i wychodzących inwestycji międzynarodowych. Dzięki wspólnej polityce handlowej UE przemawia jednym głosem na arenie międzynarodowej. Jest to jedyna w swoim rodzaju karta przetargowa.

W obliczu nowych wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych, a w szczególności nowego, bardziej zrównoważonego modelu rozwoju określonego przez Europejski Zielony Ład i europejską strategię cyfrową, UE potrzebuje nowej strategii w zakresie polityki handlowej – takiej, która będzie wspierać osiąganie celów polityki wewnętrznej i zewnętrznej oraz promować bardziej zrównoważony rozwój zgodnie z zobowiązaniem do pełnej realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Polityka handlowa musi w pełni odegrać swoją rolę w procesie wychodzenia z pandemii COVID-19 oraz w procesie ekologicznej i cyfrowej transformacji gospodarki, a także tworzenia bardziej odpornej Europy.

Dokonywanie właściwych wyborów politycznych przy opracowywaniu polityki handlowej dla świata w 2030 r. oznacza uwzględnienie ostatnich zmian politycznych, gospodarczych, technologicznych, środowiskowych i społecznych oraz wynikających z nich globalnych tendencji¹.

Ograniczenia wprowadzone w latach 2017–2019 już teraz wpłynęły na wartość handlu silniej niż w okresie 2009–2016, a MFW uważa, że napięcia handlowe nadal stanowią poważne ryzyko dla globalnej gospodarki, w okresie szczególnej słabości.

Departament Strategii, Polityki i Przeglądu MFW (2020), Zmiany w globalnej polityce handlowej: rozrastający się konflikt może utrudnić ożywienie gospodarcze, 1 października 2020 r.

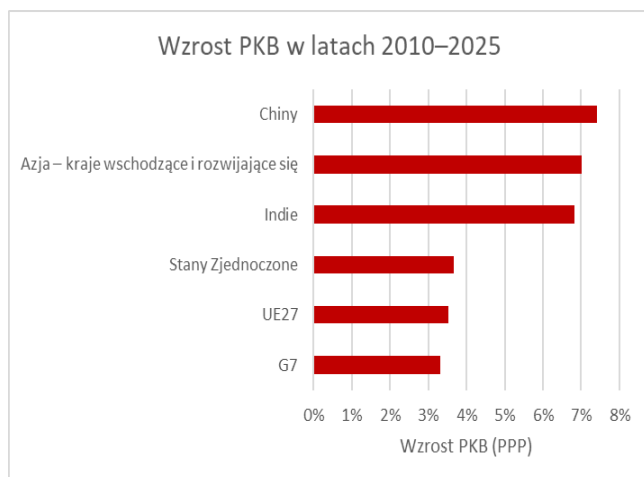
Rośnie **globalna niepewność** napędzana przez napięcia polityczne i geoeconomiczne. W miejsce współpracy międzynarodowej i zarządzania wielostronnego coraz **częściej** pojawia się **unilateralizm**, a w konsekwencji zakłócanie lub omijanie instytucji wielostronnych. Tendencje te zostały zapoczątkowane kilkoma wydarzeniami.

Po pierwsze, **globalizacja, rozwój technologiczny** i tworzenie globalnych łańcuchów wartości mają dychotomiczny wpływ na gospodarki i społeczeństwa. Z jednej strony, doprowadziły one do ogromnego przyrostu wydajności, stymulując trwałe, oparte na handlu wzrost gospodarczy w wielu częściach świata. Przyczyniło się to do wydobycia milionów ludzi z ubóstwa. Z drugiej strony, zmiany te miały niekiedy silny efekt zakłócający, prowadząc do rosnącej nierówności i pozostawiając niektóre jednostki i społeczności w tyle. To, co miało być przejściowymi kosztami dostosowania, czasami przeradzało się w trwałe obniżenie poziomu życia, możliwości zatrudnienia lub płac i innych warunków pracy. W wielu przypadkach

¹ W sprawozdaniu Komisji dotyczącym prognozy strategicznej z 2020 r. zbadano wpływ pandemii COVID-19 na dynamikę niektórych stosownych megatrendów, COM(2020) 493 final. Sprawozdanie Komisji dotyczące prognozy strategicznej z 2021 r. będzie się koncentrować na otwartej strategicznej autonomii.

uważa się, że rządy w niewystarczającym stopniu reagowały na **dostosowania gospodarcze** i niedostatecznie łagodziły ich negatywne skutki². To spowodowało, że pojawiły się głosy wzywające do deglobalizacji i coraz częściej dochodzi do partykularnych i izolacjonistycznych reakcji.

Po drugie, szybki **wzrost znaczenia Chin**, wykazujących globalne ambicje i realizujących odrębny model państwowo-kapitalistyczny, zasadniczo zmienił światowy porządek gospodarczy i polityczny. Sytuacja ta stanowi coraz większe wyzwanie dla ugruntowanego globalnego systemu zarządzania gospodarczego i ma wpływ na zapewnienie równych szans przedsiębiorstwom europejskim, które konkurują na poziomie globalnym i krajowym³.

Źródło: MFW, Światowa prognoza gospodarcza

zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r., a także ochrony, zachowania i wzbogacenia kapitału naturalnego UE. Jako taka będzie ona siłą napędową naszej konkurencyjności i doprowadzi do **stopniowej, lecz głębokiej transformacji naszych gospodarek**, co z kolei będzie miało duży wpływ na strukturę handlu.

Zielona transformacja musi iść w parze ze sprawiedliwością społeczną. W wielu częściach świata w globalnych łańcuchach dostaw **utrzymuje się poważny deficyt godnej pracy**⁴, od poważnych naruszeń wolności zrzeszania się po złe warunki pracy⁵. Pozbawianie

Po trzecie, przyspieszenie **zmiany klimatu**, utrata różnorodności biologicznej i degradacja środowiska, w połączeniu z namacalnymi przykładami ich niszczących skutków, doprowadziły do uznania zielonej transformacji za decydujący cel naszych czasów.

Europejski Zielony Ład jest nową strategią wzrostu UE, która ułatwia zmianę naszej polityki gospodarczej, aby lepiej odpowiadała wyzwaniom XXI wieku. Jej nadrzędnym celem jest transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej i odpornej do 2050 r., z ambicją

² Na poziomie UE Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji przyczynia się do łagodzenia kosztów takich dostosowań; por. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1309/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (2014–2020) i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1927/2006. Obecnie uchwalane jest nowe rozporządzenie, które umożliwi Funduszowi dalsze wspieranie pracowników i osoby samozatrudnione, którzy stracili pracę.

³ Wyzwanie to jest szczególnie widoczne w obszarze sektorów energochłonnych, a w szczególności przemysłu stalowego, w którego przypadku niezbędne są rozwiązania globalne, aby wyeliminować ogromne nierówności na rynku światowym, które mają negatywny wpływ na przedsiębiorstwa europejskie i zagrażają udanej zielonej transformacji tego ekosystemu.

⁴ Według szacunków Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) w dalszym ciągu około 25 mln osób pada ofiarą pracy przymusowej, a 152 mln – pracy dzieci, zaś 2,78 mln pracowników na całym świecie umiera co roku z powodu wypadków lub chorób związanych z pracą; źródła: Global estimates of modern slavery: forced labour and forced marriage (Globalne szacunki dotyczące współczesnego niewolnictwa: praca przymusowa i przymusowe małżeństwa), MOP (2017); Global Estimates of Child Labour (Globalne szacunki dotyczące pracy dzieci), MOP (2017) oraz strona internetowa MOP.

⁵ Dokument roboczy służb Komisji: Promote decent work worldwide (Promowanie godnej pracy na całym świecie), SWD(2020) 235 final.

pracowników ich podstawowych praw wywiera presję powodującą pogorszenie warunków społecznych na całym świecie i podsyca rozczarowanie ludzi globalizacją i otwartym handlem.

Po czwarte, **transformacja cyfrowa** jest nie tylko kluczowym czynnikiem umożliwiającym zrównoważony rozwój, ale stanowi także obszar konkurencji i niedostatecznego wielostronnego zarządzania. W świetle wkraczania w cyfrową dekadę Europy wsparcie jej transformacji cyfrowej jest priorytetem zarówno na szczeblu polityki wewnętrznej, jak i zewnętrznej, w tym dla polityki handlowej i jej instrumentów. Równocześnie **charakter handlu będzie się nadal zmieniał**. Będzie on w większym stopniu oparty na innowacjach, wspieranych przez ochronę własności intelektualnej, a handel usługami będzie odgrywał coraz większą rolę w porównaniu z handlem towarami⁶. Usługi nie tylko wnoszą bezpośredni wkład do łańcucha wartości (usługi finansowe, telekomunikacja, IT, transport i logistyka), ale – co często jest nawet ważniejsze – są włączane do wytwarzanych produktów. Serwicyzacja gospodarki i rozwój technologii cyfrowych przyczyniają się do powstania dobrze płatnych i wysokiej jakości miejsc pracy i napędzają wzrost gospodarczy.

Pandemia COVID-19 przyspieszyła te zmiany i skupiła na nich uwagę, stwarzając jednocześnie własne wyzwania. Uwydatniła ona wzajemne powiązania między gospodarkami, które są zależne od stabilnych i przewidywalnych przepisów międzynarodowych oraz odpornych kanałów transportowych. Pandemia ujawniła ryzyko załamania się globalnej współpracy i zaufania. Wywołała również pytania dotyczące właściwej kombinacji polityki pod względem dywersyfikacji wewnętrznych i zewnętrznych źródeł dostaw oraz tworzenia strategicznych zdolności produkcyjnych i rezerw. Pandemia pokazała ponadto znaczenie rozszerzenia produkcji produktów zdrowotnych w sytuacji kryzysowej oraz potrzebę współpracy w celu zapewnienia sprawiedliwego dostępu do nich bardziej narażonym grupom ludności. Co więcej, doprowadziła ona do znacznego zwiększenia wsparcia i zaangażowania rządów w gospodarkę, co jest konieczne dla ratowania wystarczająco silnych przedsiębiorstw i ochrony miejsc pracy, ale może nie być możliwe do utrzymania w dłuższej perspektywie i może powodować napięcia.

Ponadto należy wziąć pod uwagę perspektywy gospodarcze na całym świecie. UE pozostanie światową potęgą gospodarczą i liderem w dziedzinie zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Najnowsze długoterminowe prognozy OECD wskazują, że realny PKB w strefie euro będzie wzrastał o 1,4 % rocznie (skumulowana roczna stopa wzrostu) w ciągu najbliższych 10 lat⁷. Przedstawione perspektywy wzrostu zostaną jednak przyćmione przez rozwój sytuacji w innych regionach, a względna pozycja Europy w gospodarce międzynarodowej ulegnie zmianie. Oczekuje się, że już w 2024 r. 85 % światowego wzrostu PKB będzie pochodzić spoza UE. Stały wzrost gospodarczy Chin będzie miał ogromny wpływ na rozwój światowej gospodarki w ciągu najbliższych 10 lat – OECD przewiduje, że chiński PKB będzie rósł o 4,7 % rocznie.

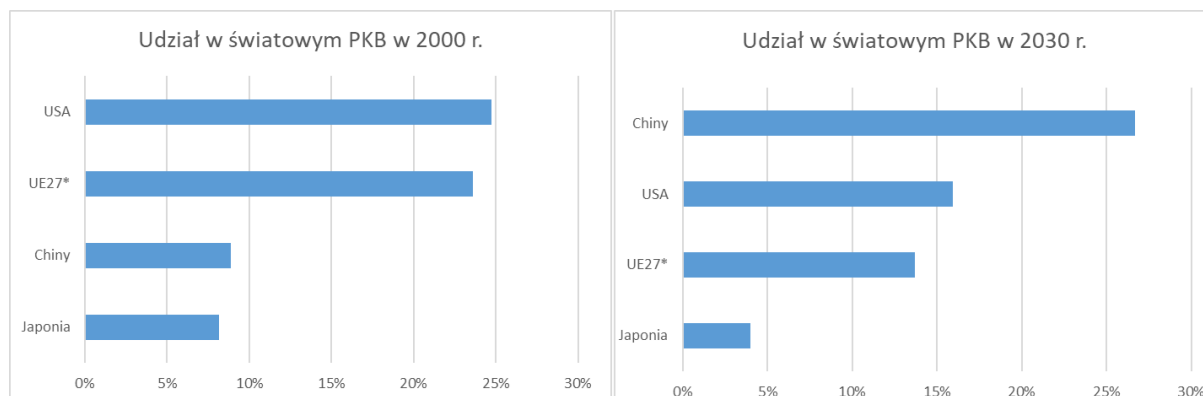
Polityka handlowa UE musi uwzględniać te globalne tendencje i wyzwania, aby odzwierciedlać ambicje polityczne „Silniejszej pozycji Europy na świecie”⁸. Powinna ona również odpowiadać na oczekiwania zainteresowanych stron sygnalizowane w dyskusjach

⁶ W 2016 r., biorąc pod uwagę zarówno towary, jak i usługi, 80 % przywozu do UE i 82 % wywozu z UE zostało wygenerowane przez branże intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej. IPR-intensive Industries and Economic Performance in the European Union (Branże intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej a wyniki gospodarze w Unii Europejskiej), sprawozdanie z analizy na poziomie branży, wspólne badanie EPO/EUIPO, wydanie trzecie, wrzesień 2019 r.

⁷ OECD (2020), prognoza długoterminowa dotycząca realnego PKB (wskaźnik).

⁸ Wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej (2019–2024).

z państwami członkowskimi, w rezolucji przyjętej przez Parlament Europejski⁹ oraz w opiniach wyrażonych w ramach konsultacji publicznych¹⁰.

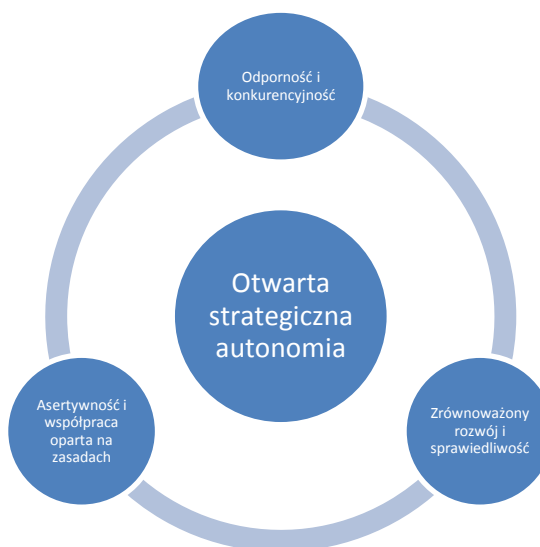

Źródło: OECD, Długoterminowe prognozy dotyczące realnego PKB

2. POLITYKA HANDLOWA WSPIERAJĄCA OTWARTĄ STRATEGICZNĄ AUTONOMIE UE

2.1. Otwarta strategiczna autonomia

Silniejsza i bardziej odporna UE wymaga połączonych **działań wewnętrznych i zewnętrznych** w wielu obszarach polityki oraz dostosowania i wykorzystania wszystkich narzędzi handlowych na potrzeby wspierania interesów i celów polityki UE. Wymaga to wykorzystania naszych mocnych stron przy jednoczesnym zaangażowaniu partnerów. „Otwarta strategiczna autonomia” jest odpowiedzią na tę potrzebę. **Otwarta strategiczna autonomia¹¹ podkreśla zdolność UE do dokonywania własnych wyborów i kształtowania otaczającego ją świata poprzez przywództwo i zaangażowanie, odzwierciedlając jej strategiczne interesy i wartości.** Odzwierciedla ona

podstawowe przekonanie UE, że sprostanie dzisiejszym wyzwaniom wymaga większej, a nie mniejszej współpracy globalnej. Oznacza to również, że UE nadal czerpie korzyści z międzynarodowych możliwości, jednocześnie asertywnie broniąc swoich interesów, chroniąc gospodarkę UE przed nieuczciwymi praktykami handlowymi i zapewniając równe szanse. Ponadto oznacza to wspieranie polityki wewnętrznej mającej na celu wzmocnienie gospodarki UE oraz pomoc w osiągnięciu przez nią pozycji światowego lidera w dążeniu do zreformowanego, opartego na zasadach systemu zarządzania światowym handlem.

⁹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie przeglądu polityki handlowej UE (2020/2761(RSP)).

¹⁰ https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=266&utm_source=dlvr.it&utm_

¹¹ Decydujący moment dla Europy: naprawa i przygotowanie na następną generację, COM(2020) 456 final.

Otwarta strategiczna autonomia to wybór polityczny, a także sposób myślenia decydentów. Opiera się ona na znaczeniu **otwartości**, przypominając o zaangażowaniu UE w otwarty i sprawiedliwy handel oraz dobrze funkcjonujące, zróżnicowane i zrównoważone globalne łańcuchy wartości. Otwarta strategiczna autonomia obejmuje:

- **odporność i konkurencyjność**, aby wzmocnić gospodarkę UE;
- **zrównoważony rozwój i sprawiedliwość** odzwierciedlające potrzebę odpowiedzialnego i sprawiedliwego działania UE;
- **asertywność i współpracę opartą na zasadach**, aby pokazać preferencje UE w zakresie współpracy międzynarodowej i dialogu, a także jej gotowość do zwalczania nieuczciwych praktyk i stosowania w razie potrzeby niezależnych narzędzi w celu realizacji swoich interesów.

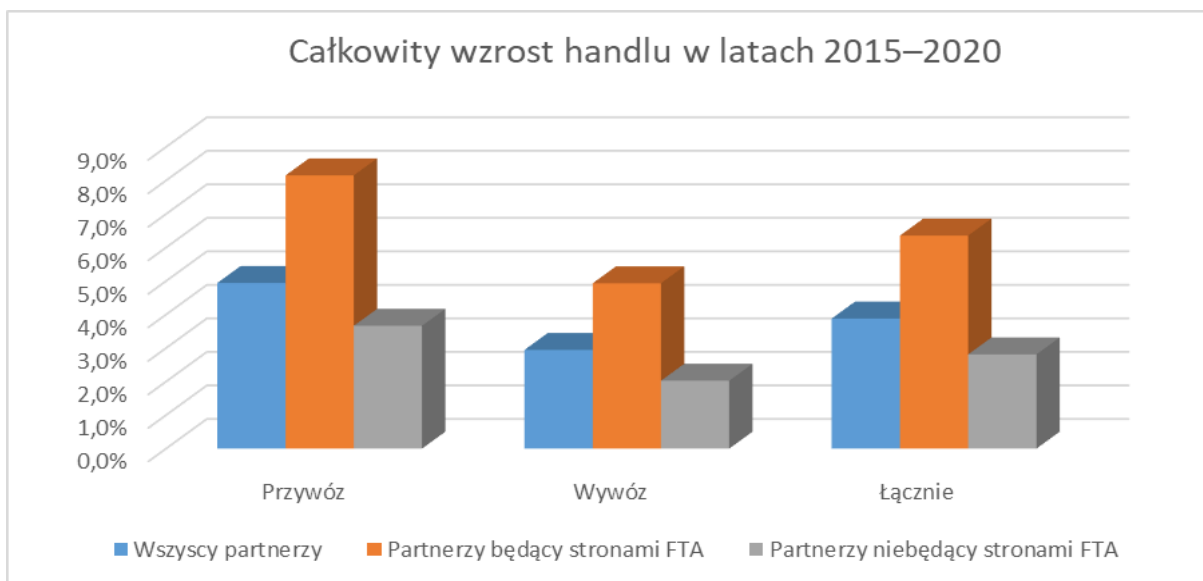
2.2. Otwartość i zaangażowanie jako wybór strategiczny

W 2019 r. UE dokonała wywozu towarów i usług o wartości ponad 3,1 bln EUR, a przywoziła towary i usługi o wartości 2,8 bln EUR. W sumie czyni to z UE największy podmiot na światowej scenie handlowej.

UE opiera się na otwartości, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym. Jest ona największym eksporterem i importerem towarów i usług na świecie. Spośród dużych gospodarek jest tą, w której handel stanowi największą część jej gospodarki. Wywóz z UE zapewnia 35 mln miejsc pracy w UE, w porównaniu z 20 mln w 2000 r.¹² Gospodarka UE w równym stopniu opiera się na przywozie, który zapewnia dostęp do surowców krytycznych i innych czynników produkcji. 60 %

przywozu do UE jest faktycznie wykorzystywane do produkcji towarów unijnych, a zwiększona otwartość UE na przywóz od 1995 r. zwiększyła jej dochody o około 550 mld EUR. UE jest również głównym odbiorcą wywozu z krajów o niskim dochodzie – w szczególności z Afryki – i z państw sąsiadujących z UE, co przyczynia się do wspierania rozwoju i wzrostu gospodarczego na całym świecie. Podobnie jak w następstwie ostatniego kryzysu gospodarczego i finansowego, handel będzie miał decydujące znaczenie dla ekologicznej odbudowy gospodarki UE po załamaniu gospodarczym w okresie pandemii COVID-19.

¹²Obliczenia wewnętrzne DG TRADE na podstawie: Arto, I., Rueda-Cantuche, J.M., Cazcarro, I., Amores, A.F., Dietzenbacher, E. Kutlina-Dimitrova, Z. i Román, M. V., EU exports to the World: Effects on Employment [Wywóz z UE na rynki światowe: wpływ na zatrudnienie], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2018, ISBN 978-92-79-93283-0, doi:10.2760/700435, JRC113071.
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

Źródło: Eurostat COMEXT

Aby UE mogła wzmocnić odporność i wspierać konkurencyjność różnych jej sektorów gospodarki, musimy zapewnić otwarty i niezakłócony dostęp do rynków międzynarodowych, w tym dostęp do nowych rynków i otwarte przepływy handlowe z korzyścią zarówno dla naszego przemysłu, pracowników, jak i obywateli. Unijne ekosystemy przemysłowe, obejmujące wszystkie podmioty działające w ramach łańcucha wartości, od rolników i producentów po usługodawców, od globalnych przedsiębiorstw wielonarodowych po MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up, odgrywają kluczową rolę w umiędzynarodowieniu gospodarki UE.

UE jest również **największym na świecie dostawcą pomocy na rzecz wymiany handlowej**¹³. Pandemia COVID-19 zwiększyła potrzebę pełnego wdrożenia wspólnej strategii UE dotyczącej pomocy na rzecz wymiany handlowej z 2017 r. W strategicznym interesie UE leży bowiem wspieranie zwiększonej integracji z gospodarką światową podatnych na zagrożenia krajów rozwijających się, z których wiele znajduje się w geograficznym sąsiedztwie Europy.

UE jest partnerem handlowym numer jeden dla 74 państw na całym świecie. Jest ona najważniejszym partnerem handlowym dla Azji, Afryki, Stanów Zjednoczonych, Bałkanów Zachodnich oraz państw sąsiadujących z UE.

UE musi w pełni wykorzystać **siłę, jaką daje jej otwartość i atrakcyjność jej jednolitego rynku**. Otwartość i zaangażowanie UE na arenie międzynarodowej sprawiają, że jest ona wiarygodnym zwolennikiem współpracy międzynarodowej, multilateralizmu i ładu opartego na zasadach, które z kolei mają kluczowe znaczenie dla interesów UE. UE

współpracuje z partnerami, aby zapewnić przestrzeganie uniwersalnych wartości,

¹³ Pomoc na rzecz wymiany handlowej ma na celu wspieranie krajów rozwijających się w wykorzystywaniu handlu jako dźwigni finansowej służącej ograniczaniu ubóstwa. Cel 8.a w ramach celów zrównoważonego rozwoju w rezolucji „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” odnosi się do zwiększenia pomocy na rzecz wymiany handlowej, w szczególności dla krajów najsłabiej rozwiniętych. Cel zrównoważonego rozwoju 17 obejmuje m.in. działania na rzecz zwiększenia wywozu z krajów rozwijających się, a w szczególności krajów najsłabiej rozwiniętych.

w szczególności propagowanie i ochronę praw człowieka. Obejmuje to podstawowe normy pracy, ochronę socjalną zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych, równouprawnienie płci¹⁴ oraz walkę ze zmianą klimatu i utratą różnorodności biologicznej.

Przeciwdziałanie zmianie klimatu i innym wyzwaniom środowiskowym jest możliwe jedynie poprzez otwartość, globalne zaangażowanie i współpracę. UE nie wygra walki ze zmianą klimatu, działając w pojedynkę. Aby odnieść sukces, ważne jest propagowanie wśród naszych partnerów zrozumienia, że zielona transformacja jest nie tylko koniecznością w perspektywie średnioterminowej, ale już dziś stanowi inteligentną politykę gospodarczą. UE musi wykorzystać swoją otwartość i zaangażować swoich partnerów, zwłaszcza podmioty będące źródłem największych emisji i zanieczyszczeń, aby wnieśli oni sprawiedliwy wkład w łagodzenie zmiany klimatu. Wyzwaniem globalnym, które wymaga podjęcia działań w skali całego świata, jest również ochrona bioróżnorodności.

Otwartość i zaangażowanie to strategiczny wybór, który odpowiada również dobrze pojętemu interesowi własnemu Unii Europejskiej. Otwartość zapewnia dobrobyt, konkurencyjność i dynamizm. Jednocześnie gospodarka otwarta musi być połączona ze zdecydowanymi działaniami na rzecz łagodzenia i przystosowania się do zmiany klimatu, ochrony środowiska oraz silnej polityki społecznej i polityki zatrudnienia, odpowiadając na oczekiwania obywateli UE. Tylko to pozwoli nam sprawiedliwie rozłożyć korzyści płynące z otwartości i ułatwi dostosowanie się do przemian w gospodarce światowej, aby nikt nie został pominięty.

2.3. Zwiększanie odporności i zrównoważenia łańcuchów wartości

Wzmocnienie odporności i zrównoważenia gospodarki UE oraz jej łańcuchów dostaw jest filarem dążenia Unii Europejskiej do otwartej strategicznej autonomii¹⁵. Pandemia COVID-19 wystawiła na próbę odporność gospodarek na całym świecie. Pierwszym wnioskiem, jaki można wyciągnąć z kryzysu, jest to, że większość łańcuchów dostaw wykazała się niezwykłą odpornością. W odpowiednich warunkach przedsiębiorstwa są w stanie zwiększyć globalną produkcję i dystrybucję, zwłaszcza jeśli mogą polegać na otwartych łańcuchach dostaw, wspieranych przez stabilne, przewidywalne i przejrzyste zasady handlowe¹⁶. Rządy ponoszą szczególną odpowiedzialność za tworzenie takiego środowiska, a także za wspieranie uczciwego i sprawiedliwego podziału dostaw, na które popyt jest większy niż dostępna podaż. W tym względzie kluczowe znaczenie ma zaufanie między państwami, ale także między rządami a sektorem prywatnym. W związku z tym UE zdecydowanie wspierała globalne działania w ramach G20, WTO i stosunków dwustronnych, mające na celu monitorowanie krytycznych łańcuchów dostaw, utrzymywanie ich w stanie otwartym i niezakłóconym oraz zapewnienie uczciwego i sprawiedliwego dostępu do najważniejszych towarów. Było to szczególnie ważne w kontekście wprowadzenia szczepionek przeciwko COVID-19, gdy produkcja w ograniczonej liczbie państw musi zaspokoić popyt na całym świecie. UE

¹⁴ Zob. strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025 oraz trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci.

¹⁵ Komisja przyjęła swoje pierwsze w historii sprawozdanie dotyczące prognozy strategicznej, w którym podkreśliła, że odporność jest nowym kompasem dla wszystkich polityk UE w ramach programu Komisji opartego na transformacji oraz w wyniku tragicznej pandemii koronawirusa.

¹⁶ W ramach prac analitycznych OECD potwierdzono, że globalne łańcuchy wartości nie tylko maksymalizują efektywność gospodarczą, ale prężne łańcuchy dostaw są także niezbędne w czasach kryzysu, aby absorbować wstrząsy, oferować możliwości dostosowania się i przyspieszać ożywienie gospodarcze. Por. Shocks, risks and global value chains: insights from the OECD METRO model [Wstrząsy, zagrożenia i globalne łańcuchy wartości: spostrzeżenia z modelu OECD METRO], czerwiec 2020 r.

zamierza zintensyfikować współpracę z innymi państwami i sektorem prywatnym w celu zwiększenia produkcji i wspierania sprawiedliwego dostępu do szczepionek. Dopilnuje, aby wszelkie środki krótkoterminowe mające na celu zapewnienie dostępu do szczepionek nie zakłóciły dostaw do państw podatnych na zagrożenia i były wdrażane w sposób właściwie ukierunkowany, sprawiedliwy i przejrzysty. Odporny i zrównoważony transport odgrywa kluczową rolę w ułatwianiu handlu międzynarodowego i utrzymaniu łańcuchów dostaw UE. Rozwój sieci połączeń UE może przyczynić się do zwiększenia odporności handlu unijnego oraz do utrzymania przez UE pozycji globalnego węzła komunikacyjnego, co uznano w strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności.

- *W obliczu bezprecedensowego wzrostu popytu, jak w przypadku masek ochronnych, otwartość handlowa miała kluczowe znaczenie dla rozszerzenia zakresu alternatywnych źródeł dostaw.*
- *Przejrzystość jest również bardzo ważna, ponieważ faktycznie przyczyniła się ona do odporności łańcuchów dostaw żywności, w których przypadku system informacji o rynkach rolnych (AMIS) mógł być przydatny w łagodzeniu obaw dotyczących bezpieczeństwa dostaw żywności. Gotowość na wypadek sytuacji kryzysowej będzie szczególnie istotna w sektorze rolnictwa.*
- *Nie należy lekceważyć ryzyka, że środki ograniczające handel spowodują odcięcie krajów rozwijających się od globalnych łańcuchów wartości.*

Biorąc pod uwagę skalę kryzysu związanego z COVID-19 oraz jego wpływu na wszystkie aspekty życia gospodarczego i społecznego, w tym na produkcję i mobilność, zakłócenia dotyczące niektórych sektorów i produktów były nieuniknione. Połączenie gwałtownego wzrostu popytu na niektóre krytyczne produkty związane ze zdrowiem z niedoborami dostaw spowodowanymi środkami izolacji lub ograniczeniami ujawniło pewne słabe punkty w sektorze ochrony zdrowia. Należy je dokładnie przeanalizować i znaleźć skuteczne rozwiązania na przyszłość. Rozwiązania mogą obejmować gotowość na wypadek sytuacji kryzysowej, dywersyfikację produkcji i łańcuchów dostaw, zapewnienie gromadzenia zapasów strategicznych, a także wspieranie produkcji i inwestycji, w tym w krajach sąsiadujących i w Afryce.

Sektor prywatny ma do odegrania główną rolę w ocenie ryzyka i zrównoważeniu produkcji „dokładnie na czas” z odpowiednimi zabezpieczeniami. Jest to kluczowy czynnik zapewniający odporność w obliczu zakłóceń w dostawach lub wstrząsów popytowych, zwłaszcza gdy przedsiębiorstwa są uzależnione od jednego dostawcy.

Decydenci polityczni muszą również pogłębić swoją wiedzę na temat słabych punktów, wymieniać się informacjami i zacieśniać współpracę. Prace Komisji nad **określeniem strategicznych zależności**, w szczególności w najbardziej wrażliwych ekosystemach przemysłowych, takich jak sektor opieki zdrowotnej, zapewnią solidną podstawę dla określenia niezbędnych reakcji politycznych i zaangażowania przemysłu. Prace te będą pomocne między innymi we wdrażaniu nowej strategii farmaceutycznej¹⁷ oraz przygotowaniu zaktualizowanej strategii dotyczącej polityki przemysłowej.

Polityka handlowa może przyczynić się do zwiększenia odporności poprzez zapewnienie **stabilnych, opartych na zasadach ram handlowych, otwarcie nowych rynków w celu zróżnicowania źródeł dostaw oraz opracowanie ram współpracy na rzecz uczciwego i sprawiedliwego dostępu do kluczowych dostaw**. W tym kontekście UE wraz z partnerami dąży w ramach WTO do realizacji inicjatywy w zakresie handlu i zdrowia.

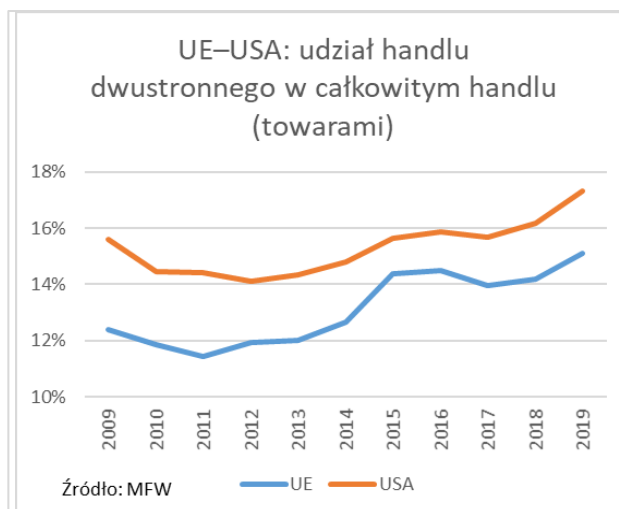
¹⁷ Strategia farmaceutyczna dla Europy, COM(2020) 761 final.

Zwiększenie odporności łańcuchów dostaw jest również zbieżne z celem UE, jakim jest uczynienie łańcuchów dostaw bardziej zrównoważonymi, w szczególności poprzez promowanie standardów zrównoważonego rozwoju na całej długości globalnych łańcuchów wartości. Z doświadczeń wynika, że bardziej zrównoważone łańcuchy dostaw są też na ogół bardziej odporne¹⁸. Do osiągnięcia tego celu może również przyczynić się polityka handlowa poprzez propagowanie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej oraz większej przejrzystości i identyfikowalności w łańcuchach dostaw. Przygotowywane prawodawstwo dotyczące zrównoważonego ładu korporacyjnego, a także wylesiania będzie istotnym krokiem w kierunku realizacji tego celu.

2.4. Polityka handlowa wspierająca interesy geopolityczne UE

Bliska współpraca z partnerami będzie miała istotne znaczenie dla **wspierania multilateralizmu¹⁹ i porządku międzynarodowego opartego na zasadach**. Istniejące międzynarodowe ramy zarządzania gospodarczego są podważane. Jeżeli taka sytuacja się utrzyma, będzie to miało wpływ na stosunki gospodarcze i handel, a także na bezpieczeństwo i stabilność, które uważamy za coś normalnego. Z tych powodów wsparcie dla skutecznego multilateralizmu opartego na zasadach jest kluczowym interesem geopolitycznym UE. Reforma WTO musi być zatem postrzegana w szerszym kontekście priorytetów UE, polegających na zapewnieniu, aby funkcjonujące instytucje światowe wspierały ożywienie gospodarcze na świecie, tworzenie godnych miejsc pracy, zrównoważony rozwój i zieloną transformację. UE powinna zintensyfikować działania na rzecz tworzenia sojuszy wspierających skuteczne instytucje wielostronne. W związku z tym wzmocniony zostanie dialog z USA, Grupą Ottawską, państwami Afryki, Indiami i Chinami.

UE będzie musiała **działać w nowym, wielobiegunowym porządku światowym, charakteryzującym się rosnącymi napięciami między głównymi podmiotami**. UE powinna promować podejścia mające na celu zmniejszenie napięć i poszukiwać rozwiązań bazujących na zmodernizowanych ramach opartych na zasadach. Jednocześnie UE musi wyposażyć się w narzędzia, które w razie potrzeby pozwolą jej działać w bardziej nieprzyjaznym środowisku międzynarodowym.

Stosunki transatlantyckie są największym i najbardziej znaczącym gospodarczo partnerstwem na świecie. Partnerstwo to jest głęboko zakorzenione we wspólnych interesach i wartościach²⁰. Nowa administracja Stanów Zjednoczonych stwarza możliwość wspólnej pracy nad reformą WTO, w tym nad zwiększeniem zdolności WTO do zwalczania zakłóceń konkurencji i do przyczyniania się do zrównoważonego rozwoju. Oferuje ona również nowe perspektywy ścisłej współpracy

¹⁸ Zob. w związku z tą kwestią dokument OECD dotyczący COVID-19 i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej. <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-and-responsible-business-conduct-02150b06/>

¹⁹ Zob. również wspólny komunikat w sprawie zwiększenia wkładu UE w multilateralizm oparty na zasadach.

²⁰ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady „Nowa agenda UE–USA na rzecz globalnych zmian”, JOIN(2020) 22 final.

w zakresie zielonej i cyfrowej transformacji naszych gospodarek. W związku z tym UE nada priorytet umocnieniu swojego partnerstwa ze Stanami Zjednoczonymi.

Stosunki handlowe i inwestycyjne UE z Chinami są istotne i trudne²¹. Podstawą unijnej polityki jest połączenie aktywnego zaangażowania zarówno na poziomie dwustronnym jak i wielostronnym oraz równoległe opracowywanie i wdrażanie autonomicznych instrumentów niezbędnych do ochrony podstawowych interesów i wartości UE przy zachowaniu pełnej zgodności z jej zobowiązaniami międzynarodowymi. Nawiązanie bardziej zrównoważonych stosunków gospodarczych z Chinami opartych na zasadach jest jednym z priorytetów. Głównym aspektem starań UE na rzecz przywrócenia równowagi w dwustronnych stosunkach handlowych będzie zapewnienie, aby Chiny podjęły większe zobowiązania w handlu międzynarodowym, i jednocześnie zwalczanie negatywnych skutków ubocznych wywołanych przez państwowo-kapitalistyczny system gospodarczy Chin. Do starań tych zalicza się niedawne polityczne zakończenie negocjacji w sprawie kompleksowej umowy inwestycyjnej. Prace nad jej ratyfikacją będą wymagały wyraźnego zaangażowania w skuteczne wdrożenie umowy, dostęp do rynku, zobowiązania na rzecz równych szans oraz zrównoważony rozwój.

Z szerszej perspektywy strategicznej istotne dla UE będzie umocnienie stosunków z **państwami w Europie i w jej sąsiedztwie** oraz pogłębienie współpracy z **kontynentem afrykańskim i państwami afrykańskimi**. Oba kontynenty łączy wiele więzów kulturowych, gospodarczych i politycznych. Stabilność i dobrobyt w Afryce mają zasadnicze znaczenie dla stabilności i dobrobytu w UE i należy je wspierać poprzez większą integrację gospodarczą obu kontynentów, wspólnie z Afryką realizując transformację ekologiczną i cyfrową.

Aby pomóc w realizacji swoich geopolitycznych ambicji w wymiarze ogólnoswiatowym, UE będzie musiała rozszerzyć swoje stosunki i zawiązać sojusze z partnerami o podobnych poglądach, **w tym za pomocą szerokiej sieci umów handlowych**. Sieć ta ma zasadnicze znaczenie, ponieważ każda bieżąca i przyszła umowa kształtuje nasze stosunki z partnerami. Umowy o wolnym handlu (FTA) zawarte przez UE są **platformami zacieśnionej współpracy służącej realizacji naszych wartości i interesów**. Stanowią one podstawę nawiązania współpracy na znaczących rynkach i w ważnych państwach na całym świecie, w szczególności w regionie Azji i Pacyfiku, w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach.

3. ŚREDNIOOKRESOWY KIERUNEK POLITYKI HANDLOWEJ

3.1. Trzy główne cele polityki handlowej w średnim okresie

W ramach unijnej polityki handlowej należy się skoncentrować na trzech głównych celach.

*Po pierwsze, **wspierać odbudowę i zasadnicze przekształcenie gospodarki UE zgodnie z jej celami w obszarze ekologii i cyfryzacji.***

W kontekście starań na rzecz odbudowy unijna polityka handlowa powinna nadal pełnić główną funkcję polegającą na umożliwianiu wymiany towarów i usług w sposób stwarzający możliwości i dobrobyt gospodarczy. Szczególną uwagę należy zwrócić na korzyści dla obywateli, pracowników i przedsiębiorstw. Unijna polityka handlowa powinna zarazem przyczyniać się do przekształcenia gospodarki UE zgodnie z zieloną i cyfrową transformacją. Powinna ona stanowić jednoznaczne wsparcie dla Zielonego Ładu we wszystkich jego wymiarach, w tym dla ambicji, jaką jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Jednocześnie konkurencyjność, dobrobyt i światowa pozycja UE w perspektywie

²¹ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady „UE-Chiny – perspektywa strategiczna”, JOIN(2019) 5 final.

długoterminowej będą zależeć od jej zdolności do przyjęcia i wykorzystania transformacji cyfrowej. W związku z tym transformacja ekologiczna i cyfrowa powinna być głównym priorytetem w ramach wielostronnej i dwustronnej polityki handlowej. Aby UE utrzymała i zwiększyła swój wpływ na kształtowanie zasad niezbędnych do tego celu, musi opracować bardziej strategiczne podejście do międzynarodowej współpracy regulacyjnej. Wymaga to większej integracji między polityką handlową i wewnętrzną polityką UE.

Po drugie, kształtować ogólnoświatowe zasady na potrzeby bardziej zrównoważonej i sprawiedliwej globalizacji.

Ogólnoświatowe zasady handlu wymagają pilnej aktualizacji w celu odzwierciedlenia obecnego środowiska gospodarczego i wyzwań, z którymi mierzy się światowa społeczność. Podstawowym czynnikiem napędzającym politykę handlową powinno być uczynienie globalizacji bardziej zrównoważoną i sprawiedliwą, spełniającą oczekiwania Europejczyków i innych ludzi na całym świecie. Do wsparcia sprawiedliwości społecznej i zrównoważenia środowiskowego należy wykorzystać wszystkie narzędzia będące do dyspozycji w ramach unijnej polityki handlowej.

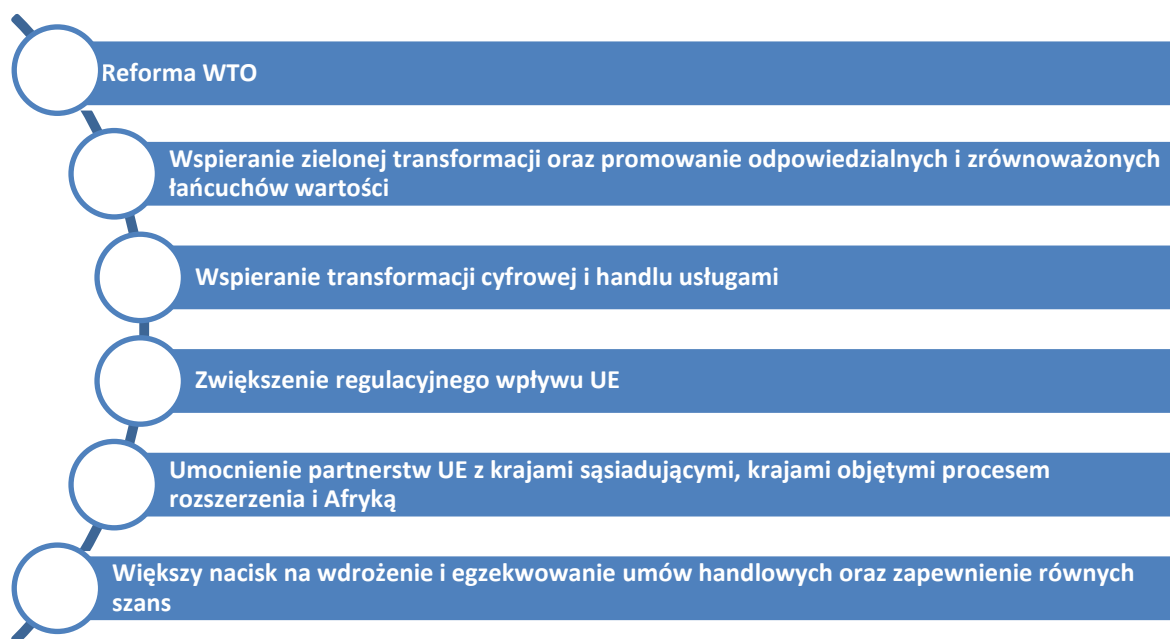
Aby osiągnąć ten cel, zasadniczym priorytetem dla UE powinno być przeprowadzenie działań na rzecz reformy Światowej Organizacji Handlu i zwiększenie skuteczności wielostronnych ram zarządzania handlem. Głównym filarem działań UE będzie wzmocnienie stabilności i handlu opartego na zasadach, ponieważ jedynie w takim środowisku handel może kwitnąć, a współpraca międzynarodowa rozwijać się w interesie zrównoważonej przyszłości całego świata. Jednocześnie niezbędne jest zapewnienie, aby zasady odpowiadały obecnym realiom gospodarczym i były właściwie opracowane na potrzeby reagowania na zakłócenia konkurencji oraz zagwarantowania równych szans.

Po trzecie, zwiększać zdolność UE do realizacji swoich interesów i egzekwowania swoich praw, w tym – w razie konieczności – samodzielnie.

Istotnym narzędziem stwarzania możliwości gospodarczych i promowania zrównoważoności jest negocjowanie umów handlowych; zdecydowanie większe znaczenie będzie miało wdrożenie tych umów oraz wykonywanie określonych w nich praw i obowiązków. Będzie to obejmować zapewnienie, aby UE miała do dyspozycji stosowne narzędzia do ochrony pracowników i przedsiębiorstw przed nieuczciwymi praktykami. Oznacza to również wzmocnienie starań na rzecz zagwarantowania skutecznego wdrożenia i egzekwowania rozdziałów dotyczących zrównoważonego rozwoju zapisanych w umowach handlowych UE w celu wyrównania światowych standardów społecznych, norm pracy i norm środowiskowych. Dzięki bardziej skutecznemu wdrażaniu i egzekwowaniu umów unijna polityka handlowa stwarza warunki dla przedsiębiorstw do rozwoju, wzrostu i innowacji oraz zabezpieczenia wysokiej jakości miejsc pracy w Europie i poza nią. Popieranie multilateralizmu i otwartość na współpracę nie są sprzeczne z gotowością UE do postępowania w sposób asertywny w obronie swoich interesów i egzekwowania swoich praw. UE powinna udoskonalić swój zestaw narzędzi w stopniu niezbędnym do zapewnienia sobie ochrony przed nieuczciwymi praktykami handlowymi lub innymi wrogimi działaniami, jednocześnie postępując zgodnie ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi.

3.2. Sześć obszarów o zasadniczym znaczeniu dla osiągnięcia celów UE w perspektywie średnioterminowej

Aby zrealizować trzy wymienione powyżej cele, Komisja skoncentruje się na **sześciu obszarach**. Dla każdego z tych obszarów w odpowiednich punktach poniżej określono szereg głównych działań, które należy przeprowadzić w czasie obecnej kadencji Komisji.

3.2.1. Reforma WTO

Od czasu jej założenia w 1995 r. WTO przynosi ogromne korzyści swoim członkom. Zapewniła stabilne i przewidywalne środowisko handlowe, umożliwiając olbrzymią ekspansję światowego handlu, a jednocześnie stworzyła ramy rozwiązywania sporów handlowych w drodze orzecznictwa. Obecnie jednak zmagają się z kryzysem, w którym nie udaje jej się osiągnąć wyników negocjacyjnych pozwalających sprostać wyzwaniom światowego handlu. Jej zdolność do rozwiązywania sporów handlowych nie sprawdza się, a jej system monitorowania wymaga usprawnienia, aby zapewniał przejrzystość lub zapobiegał powstawaniu barier w handlu.

Komisja będzie **dążyć do przeprowadzenia reformy WTO w obrębie jej wszystkich funkcji.**

Zasady i praktyki WTO muszą zostać zaktualizowane i udoskonalone, aby odzwierciedlały współczesne realia handlowe. Podstawą powyższego powinno być członkostwo w organizacji oparte na wspólnym poczuciu celu, jakim jest: odbudowa gospodarcza i rozwój gospodarczy, zrównoważenie środowiskowe i zrównoważony rozwój społeczny. Modernizacja zasad i usprawnienie funkcjonowania WTO – między innymi za pomocą otwartych porozumień fakultatywnych – mają kluczowe znaczenie dla zwalczania zakłóceń konkurencji oraz zapewnienia uzgodnionych ram cyfrowego i zrównoważonego handlu.

Ponieważ zasadniczą podstawą wiarygodności systemu opartego na zasadach jest niezależny i ogólnie przyjęty system orzekania w sporach handlowych, niezbędne jest przywrócenie systemu rozstrzygnięcia sporów.

W załączniku I „Reforma WTO: w kierunku zrównoważonego i skutecznego wielostronnego systemu handlowego” przedstawiono opinie UE na temat priorytetów dotyczących reformy WTO.

Komisja będzie wzywać do wielostronnej reformy również na innych forach, na przykład na forum związanym z utworzeniem wielostronnego trybunału rozstrzygnięcia sporów inwestycyjnych w Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego.

Główne działania

Komisja zamierza:

1. **dążyć do przyjęcia pierwszego zbioru reform WTO** odnoszących się w szczególności do zwiększenia wkładu WTO na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz rozpocząć negocjacje w sprawie zaostrzonych zasad służących zapobieganiu zakłóceniom konkurencji ze względu na interwencję państwa. Komisja nada pierwszeństwo zacieśnieniu **współpracy transatlantyckiej** w zakresie reformy WTO;
2. pracować nad **przywróceniem w pełni sprawnego systemu rozstrzygania sporów WTO** obejmującego zreformowany Organ Apelacyjny.

3.2.2. *Wspieranie zielonej transformacji oraz promowanie odpowiedzialnych i zrównoważonych łańcuchów wartości*

Zwalczanie zmiany klimatu i degradacji środowiska jest najważniejszym priorytetem UE, co odzwierciedlono w Europejskim Zielonym Ładzie. Musi się do tego przyczyniać każda dziedzina polityki UE, niemniej postępy będą zależały od światowych partnerów, od podmiotów będących źródłem dużych emisji i zanieczyszczeń, gotowych zwiększyć swój poziom ambicji. Polityka handlowa będzie pełnić istotną rolę wspierającą.

Postanowieniem Komisji na kolejne dziesięciolecie jest zapewnienie, aby narzędzia handlowe wspierały globalną transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, w tym przyspieszenie inwestycji w czystą energię, a także promowały odpowiedzialne i zrównoważone łańcuchy wartości o obiegu zamkniętym. Obejmuje to propagowanie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej i przestrzegania norm środowiskowych, praw człowieka i norm pracy. Jednocześnie oznacza to stworzenie warunków i możliwości dla zrównoważonych produktów i usług.

Urzeczywistnienie tej wizji będzie wymagało działania na wszystkich poziomach – **wielostronnego, dwustronnego i samodzielnego**.

Niezbędne będą **udoskonalone ramy wielostronne** mające na celu wsparcie zielonej transformacji ukierunkowanej na neutralną dla klimatu, przyjazną dla środowiska i odporną gospodarkę. UE nawiąże współpracę z państwami o podobnych poglądach, aby na szczeblu WTO realizować stanowczy plan działania na rzecz ochrony środowiska. W ramach tych starań podejmie inicjatywę i działania służące promowaniu kwestii dotyczących klimatu i zrównoważoności w obrębie poszczególnych funkcji WTO, w tym inicjatywę handlową i klimatyczną. W inicjatywach tych zostaną uwzględnione liberalizacja wybranych towarów i usług, przejrzystość i ekologizacja pomocy na rzecz wymiany handlowej. Powinno to obejmować również stopniowy rozwój zasad dotyczących dopłat do paliw kopalnych. UE będzie także promować rozważania w WTO na temat tego, w jaki sposób handel może przyczynić się do godnej pracy i sprawiedliwości społecznej.

Rozległa unijna **sieć dwustronnych umów handlowych** ułatwia handel zielonymi technologiami, towarami związanymi z przemysłem ekologicznym, usługami ekologicznymi i zielonymi inwestycjami. Wymiar zrównoważoności zostanie zapewniony w ramach ambitnych rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju, a ponadto będzie w dalszym ciągu uwzględniany w wielu innych aspektach unijnych umów handlowych i inwestycyjnych. Umowy te wspierają rozpowszechnianie czystych i bardziej wydajnych metod i technologii produkcji oraz stwarzają możliwości dostępu do rynku dla towarów związanych z przemysłem ekologicznym i usług ekologicznych. Przyczyniają się one do zabezpieczenia dostępu naszego przemysłu energii ze źródeł odnawialnych do rynków państw

trzecich i zapewniają niezakłócony handel i inwestycje w zakresie surowców i towarów energetycznych koniecznych do zagwarantowania dostaw niezbędnych do wsparcia transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Ponadto stanowią podstawową platformę współpracy z naszymi partnerami w zakresie zmiany klimatu, różnorodności biologicznej, gospodarki o obiegu zamkniętym, zanieczyszczenia, czystych technologii energetycznych, w tym energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej, oraz przejścia na zrównoważone systemy żywnościowe. Jeżeli chodzi o przyszłe umowy handlowe, Komisja proponuje rozdział dotyczący zrównoważonych systemów żywnościowych. UE proponuje, aby przestrzeganie porozumienia paryskiego uznano za niezbędny element przyszłych umów handlowych i inwestycyjnych. Co więcej, podstawą zawierania umów handlowych i inwestycyjnych z państwami grupy G-20 powinna być wspólna ambicja osiągnięcia neutralności klimatycznej najszybciej jak to możliwe i zgodnie z zaleceniami Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC). Ambicja ta powinna być również odpowiednio odzwierciedlona w ustalonych na poziomie krajowym wkładach przedłożonych na podstawie porozumienia paryskiego. UE nada priorytet kwestii skutecznego wdrożenia Konwencji o różnorodności biologicznej w umowach handlowych i inwestycyjnych.

Unijne umowy handlowe i inwestycyjne, a także ogólny system preferencji taryfowych (GSP) odegrały również istotną rolę w **promowaniu poszanowania podstawowych praw człowieka i praw pracowniczych**, co odzwierciedlono w podstawowych konwencjach ONZ Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP). Szczególny priorytet zostanie nadany wykonaniu tych zobowiązań, w tym działaniom przeciwko pracy dzieci w ramach szerszej zakrojonych działań Komisji mających na celu zapewnienie zerowej tolerancji dla pracy dzieci. Jednym z głównych celów planowanego przeglądu ogólnego systemu preferencji taryfowych (GSP) będzie dalsze zwiększenie możliwości handlowych dla krajów rozwijających się, aby ograniczyć ubóstwo i stworzyć miejsca pracy zgodne z międzynarodowymi wartościami i zasadami, takimi jak prawa pracownicze i prawa człowieka.

Komisja będzie nadal wzmacniać wymiar zrównoważoności obowiązujących i przyszłych umów w ramach wykonywania wszystkich rozdziałów. Zaostrzy **egzekwowanie zobowiązań w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju** na podstawie skarg składanych do głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych. Dalsze działania zostaną rozważone w kontekście wczesnego przeglądu w 2021 r. 15-punktowego planu działania na rzecz skutecznego wykonania i egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju zawartych w umowach handlowych. Przegląd obejmie wszystkie stosowne aspekty wykonywania i egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju, w tym zakres zobowiązań, mechanizmy monitorowania, możliwość nakładania sankcji za brak zgodności, klauzulę praw człowieka, jak również strukturę instytucjonalną i niezbędne zasoby.

Ponadto realizację celu, jakim jest zapewnienie, aby handel był zrównoważony, odpowiedzialny i zgodny z naszymi ogólnymi celami i wartościami, wspiera się za pośrednictwem **autonomicznych środków**. Dobrym przykładem jest mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂. Komisja pracuje nad wnioskiem dotyczącym mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂, aby uniknąć zniwelowania skuteczności jej własnej polityki klimatycznej przez ucieczkę emisji gazów cieplarnianych. Innym przykładem jest zamiar przedstawienia przez Komisję prawodawstwa odnoszącego się do wylesiania i degradacji lasów. Istotnym elementem zapewnienia, aby łańcuchy dostaw były zrównoważone i odpowiedzialne, będzie wniosek Komisji dotyczący zrównoważonego ładu korporacyjnego, w tym obowiązkowej

należytej staranności w zakresie ochrony środowiska, praw człowieka i praw pracowniczych. Z zastrzeżeniem oceny skutków będzie on obejmował skuteczne mechanizmy działania i egzekwowania mające na celu zapewnienie, aby praca przymusowa nie miała miejsca w łańcuchach wartości unijnych przedsiębiorstw.

Rolę w zapewnieniu zgodności z prawami człowieka będzie miał do odegrania również nowy globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka. Za sprawą tego systemu UE wyposażyla się w ramy, które umożliwią jej nakładanie sankcji na pojedyncze osoby, podmioty i organy – w tym jednostki państwowe i niepaństwowe – odpowiedzialne za poważne naruszanie i łamanie praw człowieka na całym świecie, zaangażowane w takie działania lub z nimi powiązane²².

Przywóz musi spełniać właściwe przepisy i standardy UE. Jak wynika z powyższych przykładów, w pewnych okolicznościach określonych w zasadach WTO właściwe jest, aby UE wymagała zgodności przywożonych produktów z niektórymi wymogami produkcji. Ogólnoświatowe zasady handlu mają za zadanie zagwarantować przewidywalne i niedyskryminacyjne ramy handlu, jednocześnie zabezpieczając prawo każdego państwa do wprowadzania regulacji zgodnych z jego preferencjami społecznymi. Podstawą legalności stosowania wymogów produkcji do przywozu jest konieczność ochrony środowiska na całym świecie lub reagowania na obawy natury etycznej. Za każdym razem, gdy UE będzie rozważać zastosowanie takich środków do produktów przywożonych, odbywać się to będzie przy pełnym poszanowaniu zasad WTO, w szczególności zasady niedyskryminacji i proporcjonalności, aby uniknąć niepotrzebnych zakłóceń handlu.

Komisja zapoczątkuje prace nad opracowaniem norm zrównoważonego rozwoju i ukształtuje normy międzynarodowe zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem, jednocześnie współpracując ze swoimi partnerami w zakresie sformułowania i wdrożenia zasad, które będą w podobnym stopniu ambitne.

Główne działania

Komisja zamierza:

3. podjąć inicjatywy i działania służące **promowaniu aspektów dotyczących klimatu i zrównoważoności w WTO;**
4. **dążyć do podjęcia przez partnerów z grupy G-20 zobowiązań dotyczących neutralności klimatycznej, zacieśniać współpracę w zakresie innych aspektów zielonego ładu, takich jak różnorodność biologiczna, zrównoważona polityka żywnościowa, zanieczyszczenie i gospodarka o obiegu zamkniętym, oraz zaproponować, aby przestrzeganie porozumienia paryskiego było istotnym elementem wszystkich przyszłych umów;**
5. poprawić skuteczne wykonywanie i egzekwowanie rozdziałów dotyczących zrównoważonego rozwoju zawartych w umowach handlowych za pośrednictwem **wczesnego przeglądu w 2021 r. 15-punktowego planu działania.** Wyniki przeglądu zostaną uwzględnione w prowadzonych obecnie negocjacjach oraz będą uwzględniane w negocjacjach w przyszłości;

²² Sankcje UE są głównym instrumentem wykorzystywanym na potrzeby promowania celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), za którego pomocą UE może interweniować, między innymi, aby zapobiegać konfliktom lub reagować na pojawiające się lub istniejące kryzysy (komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Europejski system gospodarczy i finansowy: wspieranie otwartości, wytrzymałości i odporności; COM/2021/32 final).

6. **promować zrównoważone i odpowiedzialne łańcuchy wartości** za sprawą wniosku dotyczącego obowiązkowej należytej staranności, w tym skuteczne mechanizmy działania i egzekwowania w celu zapewnienia, aby w łańcuchach wartości unijnych przedsiębiorstw nie było miejsca dla pracy przymusowej. W czasie, który pozostał do wejścia w życie wiążących przepisów, Komisja przedstawi wytyczne mające pomóc unijnym przedsiębiorstwom we wprowadzeniu odpowiednich środków już teraz, zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi i zasadami należytej staranności.

3.2.3. Wspieranie transformacji cyfrowej i handlu usługami

Polityka handlowa UE musi przyczynić się do stworzenia środowiska, w którym unijni usługodawcy mogą wprowadzać innowacje i się rozwijać. Kwestią priorytetową jest **konieczność aktualizacji ogólnoswiatowych ram przepisów międzynarodowych**.

W sferze cyfrowej nastąpi intensywna światowa konkurencja, która zmieni konfigurację globalnych stosunków gospodarczych. UE może odnieść sukces pod względem transformacji cyfrowej, jeżeli swoją agendę cyfrową będzie tworzyć w sposób zorientowany na świat zewnętrzny, uwzględniając w pełni środowisko globalne, które jest w coraz większym stopniu konkurencyjne i czasem kwestionuje oparte na wartościach unijne podejście do cyfryzacji.

Przedsiębiorstwa handlowe UE świadczą najwięcej usług na świecie*. Handel usługami odpowiada za 25 % unijnego PKB, przy czym wartość eksportu usług przekracza 900 mld EUR rocznie. Stanowi on również bezpośrednie lub pośrednie wsparcie 21 mln miejsc pracy w UE. Ze wszystkich unijnych bezpośrednich inwestycji zagranicznych w pozostałej części świata 60 % dokonywanych jest w obszarze usług, podobnie jak niemal 90 % bezpośrednich inwestycji zagranicznych napływających do UE.

* <https://data.oecd.org/trade/trade-in-services.htm>.

Polityka handlowa odegra znaczącą rolę w realizacji celów UE związanych z transformacją cyfrową. Przedsiębiorstwa europejskie są zależne od usług cyfrowych i zależność ta będzie się jeszcze zwiększać. Dane mają żywotne znaczenie dla wielu przedsiębiorstw i są zasadniczym elementem unijnych łańcuchów dostaw. Technologie cyfrowe zapewniają przyrost wydajności konieczny do zachowania konkurencyjności²³, ale prowadzą również do transformacji tradycyjnych sektorów przemysłowych, w których przedsiębiorstwa europejskie będą musiały utrzymać i poprawić

swoją pozycję konkurencyjną. Jednocześnie transformacja cyfrowa oraz pojawienie się nowych technologii mają dla Europy istotne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa i wartości, w związku z czym wymagają zastosowania starannie dostosowanego podejścia do polityki na poziomie wewnętrznym i zewnętrznym. Skutki pojawienia się nowych **technologii cyfrowych, w tym sztucznej inteligencji**, należy uwzględnić w wymiarze globalnym poprzez wyznaczenie **bardziej ambitnych światowych standardów i zasad**.

²³ Dostęp do danych i nowe rozwiązania, takie jak paszporty produktów, również mogą uwolnić dodatkową wartość w produktach i dostarczyć informacji niezbędnych do maksymalizacji wartości w obiegu zamkniętym, ale zbyt często dane takie nie są przekazywane w łańcuchach wartości.

Wsparcie Europejskiej agendy cyfrowej jest priorytetem unijnej polityki handlowej. Ma to na celu zapewnienie wiodącej pozycji UE w handlu cyfrowym i w obszarze technologii, przede wszystkim poprzez promowanie innowacji. UE powinna w dalszym ciągu odgrywać wiodącą rolę w dziedzinie standardów cyfrowych i podejść regulacyjnych, w szczególności jeśli chodzi o ochronę danych, w przypadku której unijne ogólne rozporządzenie o ochronie danych jest często postrzegane jako źródło inspiracji²⁴. Aby osiągnąć ten cel, **WTO musi ustanowić zasady handlu cyfrowego, a UE musi odegrać główną rolę w ich tworzeniu.** Po ich uzgodnieniu UE powinna wspierać dalsze negocjacje WTO w sprawie porozumień fakultatywnych na potrzeby liberalizacji handlu usługami w sektorach spoza handlu elektronicznego.

Ponadto UE będzie musiała zwiększyć zaangażowanie dwustronne i **przeanalizować bardziej solidne ramy współpracy z partnerami o podobnych poglądach w odniesieniu do kwestii cyfrowych związanych z handlem.** Będzie dążyć do pogłębienia dialogu regulacyjnego z partnerami o podobnych poglądach.

Kwestia **danych** będzie miała zasadnicze znaczenie dla przyszłości UE. Jeżeli chodzi o transgraniczne przekazywanie danych i zakaz stosowania wymogów lokalizacji danych, Komisja przyjmie **otwarte, ale asertywne podejście oparte na europejskich wartościach i interesach.** Komisja będzie dążyć do zapewnienia, aby przedsiębiorstwa unijne mogły korzystać z międzynarodowego swobodnego przepływu danych w pełni zgodnego z unijnymi przepisami o ochronie danych oraz z innymi celami polityki publicznej, w tym bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego. W szczególności UE w dalszym ciągu będzie się zajmować kwestią nieuzasadnionych przeszkód w przepływie danych, przy jednoczesnym zachowaniu swojej autonomii regulacyjnej w obszarze ochrony danych i prywatności.²⁵ Aby lepiej oceniać wielkość i wartość transgranicznych przepływów danych, Komisja opracuje europejskie analityczne ramy pomiaru przepływu danych.

Główne działania

Komisja zamierza:

7. dążyć do szybkiego zawarcia **ambitnej i kompleksowej umowy z WTO o handlu cyfrowym,** obejmującej zasady przepływu danych w pełni zgodne z unijnymi ramami ochrony danych oraz postanowienia dotyczące zwiększenia zaufania konsumentów zapewniające wysoki poziom ochrony konsumentów;
8. zbadać możliwość **ściślejszej współpracy regulacyjnej** w kwestiach istotnych dla handlu cyfrowego prowadzonej z głównymi partnerami handlowymi o podobnych poglądach.

3.2.4. Zwiększenie regulacyjnego wpływu UE

²⁴ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) i zmieniającego dyrektywę 2000/31/WE – COM(2020) 825 final; wniosek dotyczący rozporządzenia Parlament Europejskiego i Rady w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym (akt o rynkach cyfrowych) – COM(2020) 842 final oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych; RODO).

²⁵ Co znajduje odzwierciedlenie w tytule dotyczącym handlu w umowie o handlu i współpracy zawartej ze Zjednoczonym Królestwem.

Zdolność wywierania wpływu na opracowywanie regulacji i norm o globalnym znaczeniu stanowi **istotną przewagę konkurencyjną**.

UE jest pod tym względem liderem od dziesięcioleci. Wspiera prace w międzynarodowych organach normalizacyjnych, takich jak Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (ISO) oraz międzynarodowe fora branżowe. Starania te pomogły europejskim przedsiębiorstwom uzyskać dostęp do światowych rynków, usunęły bariery handlowe i wsparły zbieżność przepisów. Podejście to w połączeniu z wielkością rynku umożliwiło UE wywarcie silnego wpływu na normalizację w wymiarze międzynarodowym, w niektórych przypadkach prowadząc również do dobrowolnego przyjęcia w globalnych łańcuchach dostaw wysokich standardów, przepisów i celów politycznych UE. Dzięki silnemu oddziaływaniu regulacyjnemu UE w skali globalnej europejscy eksporterzy, w tym MŚP, uzyskali znaczną przewagę konkurencyjną.

Względne znaczenie UE ulega zmniejszeniu w związku z pojawieniem się nowych uprawnień regulacyjnych i szybkim rozwojem technologicznym, których źródła często znajdują się poza UE.

Aby UE zwiększyła swój wpływ w tym obszarze, musi **opracować bardziej strategiczne podejście do międzynarodowej współpracy regulacyjnej**, w szczególności w zakresie transformacji ekologicznej i cyfrowej. UE musi przyjąć bardziej proaktywną postawę przy opracowywaniu nowych regulacji, aby być lepiej przygotowaną do promowania podejść regulacyjnych UE na całym świecie. Będzie to wymagało zwiększenia synergii między polityką wewnętrzną i zewnętrzną w celu określenia na wczesnym etapie tych strategicznych obszarów, na których należy się skupić w ramach międzynarodowej współpracy regulacyjnej. Będzie to również wymagać dialogu i współpracy z organami normalizacyjnymi UE w celu określenia strategicznych priorytetów związanych z normami międzynarodowymi. Komisja wzmocni analizę zewnętrznego wymiaru swoich polityk regulacyjnych w ocenach skutków ważnych regulacji i określi priorytetowych partnerów w kontekście współpracy regulacyjnej. Polityka handlowa powinna być przygotowana, aby wesprzeć działania prowadzone w ramach współpracy przez organy regulacyjne oraz aby w tym celu wykorzystać w pełni możliwości powstałe dzięki umowom handlowym. Polityka handlowa, w połączeniu z partnerstwami międzynarodowymi i współpracą na rzecz rozwoju – m.in. w ramach pomocy na rzecz wymiany handlowej – powinna również odgrywać rolę we wspieraniu przyjmowania norm międzynarodowych w rozwijających się krajach partnerskich i w ułatwianiu przestrzegania nowych wymogów regulacyjnych. UE zintensyfikuje również dialog regulacyjny z podobnie myślącymi państwami Azji i Pacyfiku.

Współpraca ze Stanami Zjednoczonymi będzie miała kluczowe znaczenie dla zapewnienia zgodności nowych regulacji z wartościami demokratycznych, otwartych i inkluzywnych społeczeństw.

Główne działania

Komisja zamierza:

9. **pogłębić dialog regulacyjny z podobnie myślącymi partnerami** w obszarach strategicznych dla konkurencyjności UE. Będzie to wymagać określenia na wczesnym etapie priorytetowych obszarów współpracy regulacyjnej oraz pogłębienia dialogu z unijnymi i międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi;
10. rozwijać **transatlantyckie partnerstwo w dziedzinie transformacji ekologicznej i cyfrowej** naszych gospodarek, m.in. za pośrednictwem Rady UE-USA ds. Handlu

3.2.5. Umocnienie partnerstw UE z krajami sąsiadującymi, krajami objętymi procesem rozszerzenia i Afryką

Relacje z partnerami najbliższymi pod względem geograficznym mają dla UE największe znaczenie. Stabilność i dobrobyt w krajach sąsiadujących z UE i w Afryce leżą w politycznym i gospodarczym interesie UE. UE zamierza uczynić wszystko, co w jej mocy, aby wspierać partnerów w ich dążeniu do przezwyciężenia skutków pandemii COVID-19 oraz do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Gęsta sieć umów handlowych UE z tymi państwami wiąże się z perspektywą bliższej integracji gospodarczej oraz rozwoju zintegrowanych sieci produkcyjnych i usługowych. Stanowi ona część szerszej strategii promowania zrównoważonych inwestycji i poprawy odporności gospodarek poprzez zróżnicowane łańcuchy wartości oraz pobudzania rozwoju handlu w dziedzinie zrównoważonych produktów, w tym w celu wsparcia transformacji klimatycznej i energetycznej. Strategia ta przyczyni się też do przeciwdziałania podstawowym przyczynom migracji nieuregulowanej, jako część ogólnego wkładu polityki handlowej w kompleksowe partnerstwa, zgodnie z nowym paktem o migracji i azylu²⁶.

UE wzmocni swoje bliskie partnerstwa gospodarcze w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Spodziewa się ścisłej współpracy ze Zjednoczonym Królestwem, aby w pełni wykorzystać potencjał umowy o handlu i współpracy. UE oczekuje również unowocześnienia swoich stosunków handlowych i gospodarczych ze Szwajcarią i Turcją, o ile spełnione zostaną odpowiednie warunki.

Szczególne znaczenie będzie miało wspieranie bliższej integracji gospodarczej z **Balkanami Zachodnimi** i krajami **Partnerstwa Wschodniego**²⁷. Jeżeli chodzi o **Balkany Zachodnie**, metoda wzmocnionego rozszerzenia oraz Plan gospodarczo-inwestycyjny²⁸ wyznaczają ramy przyspieszonej integracji z rynkiem UE przed przystąpieniem tych krajów do UE, zapewniając jednocześnie równe szanse. Ta zwiększona integracja gospodarcza opiera się na zobowiązaniach Bałkanów Zachodnich do utworzenia wspólnego rynku regionalnego na podstawie przepisów i standardów unijnych. W przypadku Partnerstwa Wschodniego, w szczególności partnerów należących do DCFTA (Ukrainy, Gruzji i Mołdawii), UE wspiera starania na rzecz ściślejszego dostosowania do modelu regulacyjnego UE, w tym w zakresie transformacji cyfrowej i ekologicznej. Staraniom tych partnerów na rzecz uwzględnienia unijnych regulacji mógłby towarzyszyć bliższy dialog na temat sposobów ich opracowania i wdrożenia, m.in. poprzez udział w grupach ekspertów i ściślejsze powiązanie z unijnymi organizacjami normalizacyjnymi. Należy również rozważyć podjęcie dodatkowych kroków w celu ułatwienia handlu, w tym poprzez układy w sprawie oceny zgodności.

Wzmocnienie stosunków i integracji gospodarczej UE z **południowym sąsiedztwem**²⁹ będzie strategiczną koniecznością w kontekście długoterminowej stabilności. UE korzysta z bliskości geograficznej oraz więzi kulturowych i językowych z krajami południowego regionu Morza Śródziemnego, które ułatwiają tę strategiczną integrację gospodarczą i handlową. Polityka handlowa może być kluczowym narzędziem wspierania strategicznych współzależności

²⁶ Nowy pakt o migracji i azylu, COM(2020) 609 final.

²⁷ Wzmacnianie odporności – Partnerstwo Wschodnie, które służy wszystkim, JOIN (2020) 7 final.

²⁸ Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich, COM(2020) 641 final.

²⁹ Odnowione partnerstwo z południowym sąsiedztwem – nowa agenda na rzecz Morza Śródziemnego; JOIN(2021) 2 final.

między UE a południowym sąsiedztwem oraz rozwijania inicjatyw integracyjnych przynoszących obopólne korzyści, w szczególności w zakresie strategicznych łańcuchów wartości. Od początku XXI wieku UE zawarła umowy o wolnym handlu z ośmioma państwami południowego regionu Morza Śródziemnego w ramach szerszych układów o stowarzyszeniu. Od kilku lat w ramach pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu (DCFTA) prowadzone są negocjacje z Marokiem i Tunezją. UE jest gotowa, aby omówić z obydwojoma partnerami możliwości odnowienia stosunków handlowych i inwestycyjnych w celu lepszego dostosowania ich do aktualnych wyzwań.

UE znacząco **zwiększa swoje zaangażowanie we współpracę z partnerami afrykańskimi**, aby uwolnić ich potencjał gospodarczy, wesprzeć dywersyfikację gospodarczą oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu. Dzięki temu dojdzie do dalszego wzmocnienia powiązań w zakresie zrównoważonego handlu i inwestycji zarówno między Europą i Afryką, jak i w samej Afryce³⁰. Jest to zgodne z długoterminową perspektywą międzykontynentalnej umowy handlowej opartej na udanym wdrożeniu Afrykańskiej Kontynentalnej Strefy Wolnego Handlu (AfCFTA). Opiera się ona w szczególności na regionalnych wspólnotach gospodarczych Afryki oraz jej umowach o partnerstwie gospodarczym z UE. Te bliższe stosunki z Afryką należy wspierać na wszystkich szczeblach, m.in. poprzez dialog polityczny z Unią Afrykańską i jej członkami, rozszerzanie i pogłębianie umów o partnerstwie gospodarczym oraz rozwijanie stosunków dwustronnych z poszczególnymi państwami w celu promowania zrównoważonych inwestycji w rolnictwo, wyroby gotowe i usługi. Komisja rozpocznie również proces refleksji na temat możliwości ułatwienia integracji na kontynencie poprzez ujednoczenie reguł pochodzenia, które mają zastosowanie do handlu z UE.

Komisja zaproponuje zainteresowanym partnerom lub regionom w **Afryce i południowym sąsiedztwie nową inicjatywę w zakresie zrównoważonych inwestycji**. Mogłoby się to odbyć w formie odrębnych umów inwestycyjnych lub w ramach aktualizacji istniejących umów handlowych. Aby zmaksymalizować ich wpływ i ułatwić realizację, umowy te będą opracowywane przy użyciu unijnych narzędzi współpracy na rzecz rozwoju służących do wspierania inwestycji oraz, w miarę możliwości, w oparciu o podejście Drużyny Europy w celu zapewnienia synergii z państwami członkowskimi UE, sektorem prywatnym, społeczeństwem obywatelskim i wszystkimi odpowiednimi podmiotami. Najważniejszą z tych inicjatyw jest Plan inwestycji zewnętrznych dla Afryki Subsaharyjskiej i państw sąsiadujących z UE, którego realizację rozpoczęto w 2017 r. Obejmuje on również Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus (EFZR+), który w nowych wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021–2027 zaczyna nabierać znaczenia ogólnoświatowego. Trzy filary Planu inwestycji zewnętrznych przyczynią się do wsparcia zrównoważonych inwestycji w Afryce i państwach sąsiadujących, jednocześnie skłaniając do przeprowadzenia reform mających na celu poprawę otoczenia biznesu i klimatu inwestycyjnego. Działania te będą miały na celu integrację międzyregionalną i zacieśnienie stosunków handlowych między UE i Afryką w miarę rozwoju AfCFTA.

Główne działania

Komisja zamierza:

11. pogłębić stosunki handlowe i gospodarcze z innymi państwami w Europie, w tym z **Balkanami Zachodnimi i krajami, które przystąpiły do DCFTA z UE**, skupiając się w szczególności na ściślejszej współpracy regulacyjnej w celu wsparcia

³⁰ godnie ze wspólnym komunikatem UE i Afryki w sprawie strategii z marca 2020 r., „W kierunku kompleksowej strategii współpracy z Afryką”, JOIN(2020) 4 final.

transformacji ekologicznej i cyfrowej. Komisja odnowi swoje stosunki handlowe i inwestycyjne z tymi państwami **południowego sąsiedztwa**, które są zainteresowane bliższą integracją z Unią Europejską;

12. zwiększyć swoje zaangażowanie we współpracę z **państwami afrykańskimi** poprzez:
 - a) zintensyfikowanie **dialogu politycznego** i współpracy z Unią Afrykańską oraz jej członkami, a także sprawne wdrażanie AfCFTA, w tym zaangażowanie sektora prywatnego oraz promowanie wspólnych standardów w Afryce w celu pogłębienia integracji regionalnej i kontynentalnej;
 - b) **pogłębienie i rozszerzenie istniejących umów handlowych z afrykańskimi regionalnymi wspólnotami gospodarczymi** oraz wzmocnienie ich zrównoważonego charakteru;
 - c) dalsze badanie możliwości **wzmocnienia powiązań i synergii między różnymi uzgodnieniami handlowymi z państwami afrykańskimi**, np. poprzez bardziej ujednolicone reguły pochodzenia w handlu z UE;
 - d) dążenie do zawarcia **umów dotyczących zrównoważonych inwestycji** z Afryką i południowym sąsiedztwem.

3.2.6. Większy nacisk na wdrożenie i egzekwowanie umów handlowych oraz zapewnienie równych szans

Po fali nowych umów podpisanych w ostatnich latach Komisja skoncentruje swoje starania na **uwolnieniu korzyści płynących z umów handlowych UE** w połączeniu z **asertywnym egzekwowaniem** zobowiązań dotyczących zarówno dostępu do rynku, jak i zrównoważonego rozwoju. Europejskie zainteresowane strony muszą być świadome możliwości, jakie niosą umowy handlowe UE, i muszą być przekonane, że mogą czerpać korzyści wynegocjowane przez UE. UE zawarła umowy handlowe lub prowadzi negocjacje w sprawie ich zawarcia w regionie Azji i Pacyfiku oraz Ameryce Łacińskiej, co otwiera znaczne możliwości gospodarcze. Istotne jest w związku z tym stworzenie warunków do ratyfikacji umów z Mercosurem i Meksykiem oraz zakończenie prowadzonych obecnie negocjacji, w szczególności z Chile, Australią i Nową Zelandią, które to negocjacje przebiegają zgodnie z planem. Jeżeli chodzi o Mercosur, prowadzony jest obecnie dialog w kwestii wzmocnienia współpracy w obszarze umowy dotyczącej zrównoważonego rozwoju, mając na uwadze uwzględnienie wdrożenia porozumienia paryskiego, a w szczególności kwestii wylesiania.

Będzie to kluczowy czynnik dążenia UE do otwartej strategicznej autonomii, który ułatwi dostęp do rynków, szczególnie dla MŚP. Pomoże to również przeciwdziałać tendencjom protekcjonistycznym i zakłóceniom wpływającym na wywóz z UE. Kluczowe znaczenie tego obszaru prac potwierdzono w lipcu 2020 r. poprzez wyznaczenie **głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych**.

Będzie to oznaczało prace następujących obszarach.

- **Pełne wykorzystanie możliwości wynikających z wdrożenia umów handlowych.** UE wykorzysta wszystkie wbudowane elastyczności w swoich umowach handlowych, aby były dostosowane do potrzeb i stanowiły odpowiedź na nowe wyzwania związane z transformacją ekologiczną i cyfrową. UE będzie też nadal udzielała pomocy na rzecz wymiany handlowej, aby pomagać krajom rozwijającym się we wdrażaniu umów handlowych i wspierać przestrzeganie zasad i norm, w szczególności dotyczących zrównoważonego rozwoju.

- **Wspieranie zainteresowanych stron z UE w pełnym wykorzystywaniu możliwości, jakie stwarzają umowy z UE.** Komisja wykorzysta sukces portalu **Access2Markets**, włączając do niego kolejne funkcje i łącząc go z innymi ważnymi – szczególnie dla MŚP – kanałami informacyjnymi³¹. Komisja będzie też w dalszym ciągu wspierała unijny sektor rolny i rolno-spożywczy, składający się głównie z MŚP, koncentrując się na promowaniu zrównoważonego charakteru i jakości produktów, by uczynić podmioty z tego sektora liderami unijnego systemu zrównoważonej gospodarki żywnościowej.

Nowe narzędzia online służące wspieraniu unijnych przedsiębiorstw, szczególnie MŚP:

- zbadanie **skuteczniejszych systemów cyfrowych ułatwiających handel i przestrzeganie uregulowań**, w oparciu o unijny system pojedynczych punktów kontaktowych dla organów celnych oraz unijny system informacyjny i komunikacyjny do celów nadzoru rynku (ICSMS), a także rozważenie w tym kontekście cyfryzacji informacji na temat zgodności produktów, w tym certyfikatów zgodności produktów, oraz wdrożenie jej do przepisów UE;
- stworzenie nowego **narzędzia dostępu do zamówień publicznych** (ang. *Access to Procurement, A2P*) umożliwiającego podmiotom gospodarczym z UE ustalenie, czy i na jakich warunkach mają prawnie zagwarantowany dostęp do procedur przetargowych dotyczących zamówień publicznych w państwach trzecich;
- rozszerzenie **narzędzia internetowego, jakim jest portal dostępu do rynków** (ang. *Access2Markets, A2M*), aby dodać i zwiększyć ilość informacji dostępnych dla eksporterów **usług unijnych i inwestorów** oraz uwzględnić inne ulepszenia tej platformy;
- udoskonalenie narzędzia samooceny reguł pochodzenia (ROSA), aby pomóc przedsiębiorstwom, w szczególności europejskim MŚP, w prawidłowym stosowaniu reguł pochodzenia przy wywozie do państw trzecich.

- **Monitorowanie właściwego wdrażania i egzekwowania umów handlowych UE** oraz ułatwianie składania skarg dotyczących barier w dostępie do rynku i naruszeń zobowiązań w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju za pośrednictwem pojedynczego punktu kontaktowego. Komisja będzie współpracowała z państwami członkowskimi UE, Parlamentem Europejskim i zainteresowanymi stronami w celu monitorowania wdrażania umów przez partnerów handlowych UE i zapewnienia spójnego podejścia. Zaproponuje specjalny akt ustawodawczy niezbędny do egzekwowania postanowień umowy o handlu i współpracy między Zjednoczonym Królestwem a UE, między innymi dotyczących handlu.
- Przeciwdziałanie nieprzestrzeganiu umów w drodze **rozstrzygnięcia sporów przez WTO lub dwustronnego rozstrzygnięcia sporów** w przypadkach, w których inne sposoby zawiodą. W **zaktualizowanym rozporządzeniu dotyczącym egzekwowania**³² wzmocniono zdolność UE do działania w sytuacjach, w których rozstrzygnięcie sporów w ramach umów WTO lub umów dwustronnych jest zablokowane.
- Komisja w dalszym ciągu w zdecydowany sposób korzystać będzie z **instrumentów ochrony handlu**, aby przemysł europejski nie został narażony na nieuczciwe praktyki handlowe. Dotyczy to

³¹ Do rozważenia są w szczególności synergie z innymi źródłami informacji, w tym Europejską Siecią Przedsiębiorczości, Centrum UE-Japonia ds. Współpracy Przemysłowej, Ośrodkiem UE dla MŚP w Chinach, Światową Siecią Europejskiej Organizacji Biznesowej, europejskimi organizacjami promocji handlu oraz punktami informacyjnymi IPR dla MŚP.

³² <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2204>

również śledzenia nowych form subsydiowania przez państwa trzecie, na przykład w obszarze finansowania inwestycji, oraz odpowiedniego reagowania na takie praktyki poprzez nakładanie środków wyrównawczych.

- W **obszarze bezpieczeństwa**, zgodnie z **rozporządzeniem w sprawie monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych**, Komisja ponawia swój apel do wszystkich państw członkowskich o ustanowienie i egzekwowanie w pełni rozwiniętego mechanizmu monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w celu zajęcia się przypadkami, w których nabycie danego przedsiębiorstwa, infrastruktury lub technologii bądź kontrola nad nimi stworzyłyby zagrożenie dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego w UE³³. Komisja wraz z organami państw członkowskich będzie kontynuowała wdrażanie mechanizmu współpracy, aby chronić bezpieczeństwo i porządek publiczny przed ryzykownymi bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi, oraz rozważy wzmocnienie mechanizmu współpracy ustanowionego na podstawie rozporządzenia w sprawie monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych.
- Komisja będzie współpracowała z organami państw członkowskich, aby zapewnić skuteczne wdrożenie zaktualizowanego **rozporządzenia w sprawie kontroli wywozu**³⁴ wrażliwych produktów i technologii podwójnego zastosowania w celu wspierania zabezpieczonych łańcuchów wartości, promowania bezpieczeństwa międzynarodowego, ochrony praw człowieka i zapewnienia równych szans unijnym eksporterom.

UE musi jednak **rozwijać swoje narzędzia, aby sprostać nowym wyzwaniom** i chronić europejskie przedsiębiorstwa i obywateli przed nieuczciwymi praktykami handlowymi stosowanymi zarówno w Unii, jak i poza nią.

- Komisja zaproponuje nowy instrument prawny w obszarze polityki handlowej chroniący UE przed potencjalnymi **środkami przymusu** stosowanymi przez państwa trzecie.
- Komisja zaproponuje instrument prawny służący **wyeliminowaniu zakłóceń wynikających z zagranicznych dotacji na rynku wewnętrznym UE**.
- Aby zwiększyć wzajemny dostęp unijnych podmiotów do zamówień publicznych, Komisja będzie dążyła do przyspieszenia prac nad **instrumentem dotyczącym udzielania zamówień publicznych w kontekście międzynarodowym i wzywa Radę do pilnego zakończenia prac w tym zakresie**.
- Co więcej, aby zapewnić równe szanse przedsiębiorstwom UE na rynkach państw trzecich, na których coraz częściej muszą konkurować ze wsparciem finansowym, jakie zagraniczni konkurenci otrzymują od swoich rządów, Komisja zbada **możliwości w zakresie opracowania strategii UE dotyczącej kredytów eksportowych**. Obejmie to unijny instrument kredytów eksportowych oraz większą koordynację narzędzi finansowych UE. Zgodnie z celem Zielonego Ładu polegającym na stopniowym wycofywaniu dotacji na paliwa kopalne, Komisja będzie również zachęcała do realizacji projektów, w których stosuje się technologie przyjazne dla klimatu, i zaproponuje bezzwłoczne zakończenie wsparcia dla sektora energetyki węglowej oraz zniechęcanie do jakichkolwiek dalszych inwestycji w projekty infrastrukturalne w państwach trzecich oparte na energii wytwarzanej z paliw kopalnych, chyba że są w pełni zgodne z ambitną, jasno określoną ścieżką prowadzącą do neutralności

³³ Komunikat z dnia 25 marca 2020 r. dotyczący bezpośrednich inwestycji zagranicznych, swobodnego przepływu kapitału z państw trzecich i ochrony europejskich aktywów strategicznych, C(2020) 1981 final.

³⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_20_2045

klimatycznej zgodnie z długoterminowymi celami porozumienia paryskiego i najlepszą dostępną wiedzą naukową.

Komisja będzie kontynuować prace nad **ujednoceniem preferencyjnych reguł pochodzenia w umowach handlowych UE**, biorąc pod uwagę interesy unijnych zainteresowanych stron, w szczególności MŚP.

Odblokowanie korzyści płynących z umów handlowych UE dla osób fizycznych i przedsiębiorstw, bardziej systematyczne zwalczanie istniejących barier i zapobieganie powstawaniu nowych wymaga wspólnych starań wszystkich instytucji Unii Europejskiej, państw członkowskich, a także społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron. Komisja będzie przewodziła tym staraniom, m.in. poprzez prace delegatur Unii oraz sieci, które państwa członkowskie i stowarzyszenia przedsiębiorców posiadają w państwach trzecich.

Główne działania

Komisja zamierza:

13. dążyć do **utrwalenia partnerstw UE z kluczowymi regionami wzrostu** – w regionie Azji i Pacyfiku oraz w Ameryce Łacińskiej – poprzez stworzenie warunków do zakończenia negocjacji i ratyfikacji zaległych umów dwustronnych;
14. wykorzystywać w pełni funkcję **głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych**, aby zmaksymalizować korzyści płynące z wynegocjowanych warunków dla przedsiębiorstw, w szczególności MŚP i rolników, oraz wyeliminować przeszkody, które negatywnie wpływają na potencjał umów w zakresie osiągnięcia wyników, w tym na zrównoważony rozwój;
15. dalej wzmacniać **narzędzia UE, aby sprostać nowym wyzwaniom** oraz chronić europejskie przedsiębiorstwa i obywateli przed nieuczciwymi praktykami handlowymi, w tym poprzez przygotowanie instrumentu zapobiegającego środkom przymusu. Ponadto Komisja zbada **możliwości opracowania strategii UE dotyczącej kredytów eksportowych**;
16. opracować **nowe narzędzia online** służące wspieraniu unijnych przedsiębiorstw, szczególnie MŚP.

4. WSPIERANIE POGŁĘBIONEJ DYSKUSJI NA TEMAT POLITYKI HANDLOWEJ

Za sprawą komunikatu „Handel z korzyścią dla wszystkich”³⁵ Komisja znacznie zwiększyła swoje zaangażowanie w zapewnienie przejrzystej i sprzyjającej włączeniu społecznemu polityki handlowej. Komisja będzie nadal podążała w tym kierunku, co znalazło pozytywne odzwierciedlenie w opiniach przedstawionych w ramach przeglądu polityki handlowej³⁶. Według ostatniego badania Eurobarometr opublikowanego w 2019 r. opinia publiczna pozytywnie przyjmuje starania czynione w ostatnich latach. Sześciu na dziesięciu respondentów twierdzi, że wierzy, iż UE prowadzi politykę handlową w otwarty i przejrzysty sposób.

Biorąc pod uwagę znaczenie **dialogu zainteresowanych stron** oraz w celu zachęcenia do konkretnej współpracy w kluczowych kwestiach, Komisja zwiększy swoje zaangażowanie w kontakty ze społeczeństwem obywatelskim i partnerami społecznymi na podstawie analizy

³⁵ Handel z korzyścią dla wszystkich: w kierunku bardziej odpowiedzialnej polityki handlowej i inwestycyjnej – COM(2015) 0497 final.

³⁶ https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=266&utm_source=dlvr.it&utm_

przebiegu dialogu ze społeczeństwem obywatelskim rozpoczętej w 2020 r. Duży nacisk położony zostanie na wdrażanie i egzekwowanie, szczególnie na zapewnienie pełnego uwzględnienia interesów UE w odniesieniu do oczekiwanych korzyści płynących z umów handlowych. Nacisk na reformę WTO znajdzie odzwierciedlenie w intensywniejszej wymianie informacji na te tematy.

Aby zapewnić solidną podstawę dla rozwoju polityki handlowej, Komisja **zintensyfikuje również swoje starania w zakresie analizy i gromadzenia danych** oraz będzie zachęcała zainteresowane strony do wnoszenia wkładu w analizy. Komisja przeprowadzi ocenę *ex post* wpływu umów UE na główne aspekty środowiskowe, w tym klimat. Komisja będzie też prowadzić prace w celu lepszego zrozumienia wpływu różnych elementów polityki handlowej na kwestię równości płci i w celu wykorzystania tej wiedzy do działań na rzecz zwiększenia świadomości na temat równouprawnienia płci w polityce handlowej³⁷, w tym w ramach pomocy na rzecz wymiany handlowej. Podjęte zostaną dalsze prace analityczne dotyczące wpływu polityki handlowej na zatrudnienie i różne aspekty rozwoju społecznego.

5. WNIOSEK

Należy dostosować politykę handlową UE, aby odzwierciedlała wyzwania naszych czasów oraz oczekiwania obywateli. Naszym obowiązkiem jest zapewnienie, aby służyła ona realizacji interesów UE, pomagając jej w osiągnięciu ambitnych celów i zabezpieczając jej pozycję w świecie dla obecnych i przyszłych pokoleń. Dlatego tak ważne jest ponowne ukierunkowanie polityki handlowej UE na cele polegające na wspieraniu podstawowej transformacji ekologicznej i cyfrowej gospodarki UE, bardziej zrównoważonej i sprawiedliwej globalizacji opartej na nowoczesnych zasadach i bardziej zdecydowanych działaniach w zakresie egzekwowania prawa. Ostatecznie tylko w ten sposób możemy w odpowiedzialny i zrównoważony sposób stworzyć możliwości, których oczekują obywatele, pracownicy i przedsiębiorstwa w UE i których potrzebuje nasza planeta.

³⁷ Wspólna deklaracja w sprawie handlu i upodmiotowienia ekonomicznego kobiet z okazji konferencji ministerialnej WTO w Buenos Aires w grudniu 2017 r.